

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul Centru)

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
(office Centre)

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162
Republica Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Chisinau city, Stefan cel Mare si Sfant, 162 avenue
Republic of Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
Nr. 1-482/2018 din 18 ianuarie 2019
SEDIUL CENTRU
leșire Nr. 1414
" 18 " 01 20 19

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, Alexandru Lăpușneanu, 28

Prin prezenta Judecătoria Chișinău (sediul Centru), Vă expediază sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală, Legea nr. 122 din 14.03.2003, cu modificările și completările ulterioare și a sintagmei "cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani" din art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, Legea nr. 985 din 14.04.2002, cu modificările și completările ulterioare, aflată pe rolul instanței de judecată.

Anexe:

- 1) Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate – 7 file;
- 2) Copia rechizitoriului - 5 file;
- 3) Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 ianuarie 2019 - 6 file.

Judecător

Mitrofan

Mitrofan Livia

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
INTRARE NR. 159
23 01 20 19

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
str. Alexandru Lăpușneanu, 28
Chișinău MD 2004
Republica Moldova

SESIZARE

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală și a sintagmei ”cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani” din art. 264¹ alin. (1) din Codul penal.

Prezentată în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit g) din Constituție

I. AUTORUL SESIZĂRII

1. Mitrofan Livia
2. Judecător, Judecătoria Chișinău, sediul Centru
3. bd. Ștefan cel Mare, 162, Chișinău
4. Tel. (022) 52-76-13
5. Fax (022) 52-20-21

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală, Legea nr. 122 din 14.03.2003, cu modificările și completările ulterioare și a sintagmei ”cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani” din art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, Legea nr. 985 din 14.04.2002, cu modificările și completările ulterioare.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

3.1. Pe rolul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) se află cauza penală nr. 1-482/2018 (nr. 12-1-75505-16112018) de învinuire a lui Gîlcă Artiom în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) din Codul penal.

3.2. Potrivit rechizitoriului Gîlcă Artiom se învinuiește rezumativ că, acționând în mod intenționat, dîndu-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și cunoscând cu certitudine că acționează cu încălcarea prevederilor art. 14 lit. a) din Regulamentul circulației rutiere, fiind, potrivit art. 134/12 din Codul penal și Regulamentului privind modul de testare alcooscopică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 296 din 16.04.2009, în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat cu concentrația de alcool în sînge de 1,34 gr./l și respectiv 0,40 ml concentrația vaporilor de alcool în aerul respirat, a urcat la volanul automobilului de model ”Renault Premium” cu n/î1UER 834 condus de cet. Nedelcu Nicolae.

3.3. Astfel, Gîlcă Nicolae se învinuiește că, prin acțiunile sale intenționate, a comis infracțiunea prevăzută de art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate avansată.

3.4. În ședința de judecată din 11 decembrie 2018, Gîlcă Artiom a depus cerere de examinare a cauzei penale în procedura probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364¹ din Codul de procedură penală, menționînd că recunoaște vina, faptele înscrinate și probele existente la dosar.

3.5. Prin încheierea instanței de judecată din 11 decembrie 2018 a fost acceptată cererea inculpatului Gîlcă Artiom și dispusă judecarea cauzei în procedura prevăzută de art. 364¹ din Codul de procedură penală.

3.6. Fiind audiat în ședința de judecată inculpatul și-a recunoscut vina și a declarat că activează ca șofer de curse lungi de 10 ani, are doi copii minori la întreținere, soția a decedat de doi ani în urmă și are o are la îngrijire pe mama acestuia care este pensionară. De asemenea, a mai declarat că, a servit pe 25 iulie 2018, dar a fost stopat de poliție, ca urmare a unui accident la 25 iulie 2018, când s-a constatat și starea de ebrietate.

3.7. Pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ din Codul penal, legea prevede o pedeapsă cu amendă în mărime de la 750 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani.

3.8. Ulterior, sancțiunea a fost modificată prin Legea nr.138 din 19.07.18, MO347-357/14.09.18 art.584; în vigoare 14.12.18, care statuează o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

3.9. În cazul examinării cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de o reducere cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă. Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, se aplică pedeapsa închisorii de 30 de ani.

3.10. Respectiv, se constată că, legea prevede o reducere a pedepsei cu o treime în cazul a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă. În timp ce legea nu statuează nici o prevedere ce ține de reducerea pedepsei complimentare în cazul în care aceasta este obligatorie.

IV. CU REFERIRE LA CONDIȚIILE DE ADMISIBILITATE

4.1. În conformitate cu art. 7 alin. (3) din Codul de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă.

4.2. Procedura de ridicare a excepției de neconstituționalitate, condițiile de fond și de formă au fost stabilite de către Curtea constituțională prin hotărârea nr. 2 din 02 februarie 2016, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), care statuează că, sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

4.3. În acest sens, Curtea Constituțională a hotărât că, în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; - sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

- (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

- (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

- (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

4.4. Cu privire la verificarea condițiilor de formă instanța de judecată menționează următoarele:

- 1) prin sesizarea depusă se solicită verificarea constituționalității art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală și art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, or art. 135 alin. (1) lit. a) din Codul penal, prevede că, Curtea constituțională verifică constituționalitatea legilor.

- 2), 3) Excepția este ridicată din oficiu, de către instanța de judecată în cauza penală de învinuire a lui Gîlcă Artiom în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) din Codul de procedură penală, iar instanța de judecată urmează să se pronunțe asupra învinuirii aduse în urma unui proces echitabil.

4) Prin hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 09 martie 2017 privind excepția de neconstituționalitate art. 364¹ din Codul de procedură penală, Curtea Constituțională a recunoscut constituțional art. 364¹ din Codul de procedură penală prin prisma respectării drepturilor victimei în cadrul procesului penal.

V – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

5.1. Articolul 1 alin. (1) din Constituția Republicii Moldovei, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

5.2. În conformitate cu art. 20 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la **satisfacție efectivă** din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

5.3. Conform art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

5.4. Articolul 61 din Codul penal prevede că, pedeapsa penală este o **măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii**, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzînd anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop **restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului**, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

5.5. În acest context, art. 62 alin. (1) lit. b¹) și alin. (6) din Codul penal, este inclusă în lista pedepselor penale privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anularea acestui drept care poate fi aplicată doar ca pedeapsă complementară, ce prin prisma art. 65¹ alin. (2) din Codul penal, poate fi aplicat pe un termen de la 1 la 5 ani.

5.6. Luând în considerație scopul pedepsei penale de educare a condamnatului, fapte ce reprezintă un element subiectiv, urmează a fi apreciată aplicarea pedepsei în dependență de circumstanțele cauzei, personalitatea condamnatului, starea familială, percepția acestuia a pedepsei, or o pedeapsă mai aspră aplicată poate afecta scopul de educare și a fi în final o pedeapsă neechitabilă.

5.7. Mai mult ca atât, pentru a fi o justiție efectivă, așa după cum e prevăzut în art. 20 din Constituție, urmează ca pedeapsa aplicată să fie echitabilă. Pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune. Pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea comiterii de noi infracțiuni atât de către condamnat, cât și de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni. De asemenea, o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

5.8. În acest sens, se menționează că deși Codul penal, califică pedeapsa sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport ca o pedeapsă complementară, acest fapt nu exclude caracter principal al acesteia în dependență de percepția condamnatului și influența pedepsei asupra modului de viață a condamnatului, factor determinat al principiului echității și proporționalității pedepsei.

5.9. Luând în considerație cele menționate supra, concluzionăm că, stabilirea pedepsei ca complementare de Codul penal nu exclude caracter principal al acesteia în dependență de percepția ei de către condamnat.

5.10. Astfel, art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală, stabilește reducerea pedepsei cu o treime a muncii neremunerate și închisorii și cu o pătrime a amenzii, în timp ce nu prevede posibilitatea reducerii pedepsei complementare aplicate condamnatului, pedeapsă ce în accepțiunea condamnatului poate fi mai severă decât pedeapsa principală, fapt prin ce se încalcă art. 1 și 20 din Constituția Republicii Moldova.

5.11. Totodată, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, este prevăzută pedeapsa complementară – obligatorie: privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport. În timp ce art. 62 alin. (6) din Codul penal prevede expres că privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anularea acestui drept care poate fi aplicată doar ca pedeapsă **complementară**.

5.12. Pedeapsa sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport, deși este calificată ca o pedeapsă complementară de Codul penal, în cazul stabilirii săvârșirii faptei prevăzute de art. 264¹ din Codul penal, aplicarea acesteia devine obligatorie pentru instanța de judecată, fapt ce în unele cazuri depășește realizarea scopurilor pedepsei penale, devenind o pedeapsă neproporțională.

5.13. După cum e menționat supra, scopul pedepsei este de a restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Restrângerea drepturilor trebuie să fie proporțională și limitată în timp.

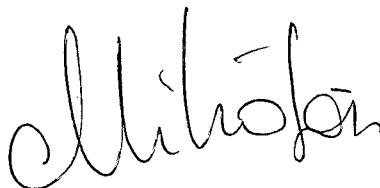
5.14. În cazul în care persoana este șofer profesionist, profesie practică o perioadă de timp și care este unicul mijloc de venit în familie, aplicarea pedepsei complementare presupune și necesitatea persoanei de a schimba modul de viață, plasează familia acestuia într-o situație defavorabilă financiară.

5.15. Prin urmare, consider că, obligativitatea pedepsei complementare contravine art. 1, art. 20 și art. 26 din Constituția Republicii Moldova.

VI CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

6.1. Declararea neconstituțională a prevederilor art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală, în partea ce ține nereducerii pedepsei complementare și a sintagmei ” cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani” din art. 264¹ alin. (1) din Codul penal prin prisma corespunderii ei cu prevederile art. 1 alin. (3), art. 20 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

JUDECĂTOR

 Livia Mitrofan

Dosarul nr. 1-482/2018
nr. 12-1-75505-16112018

ÎNCHEIERE

14 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul

Grefier

Cu participarea:

Procurorului

Avocatului în interesele inculpatului

Inculpatului

Livia Mitrofan

Cristina Mahu

Diana Vatavu

Angela Corjan

Artiom Gîlca

examinând cauza penală de învinuire a lui Gîlcă Artiom în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) din Codul penal,

CONSTATĂ;

Pe rolul Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) se află cauza penală nr. 1-482/2018 (nr. 12-1-75505-16112018) de învinuire a lui Gîlcă Artiom în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) din Codul penal.

Potrivit rechizitoriului Gîlcă Artiom se învinuiește rezumativ că, acționînd în mod intenționat, dîndu-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzînd urmările lor și cunoscînd cu certitudine că acționează cu încălcarea prevederilor art. 14 lit. a) din Regulamentul circulației rutiere, fiind, potrivit art. 134/12 din Codul penal și Regulamentului privind modul de testare alcooscopică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 296 din 16.04.2009, în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat cu concentrația de alcool în sînge de 1,34 g/l și respectiv 0,40 ml concentrația vaporilor de alcool în aerul respirat, a urcat la volanul automobilului de model "Renault Premium" cu n/11UER 834 condus de cet. Nedelcu Nicolae.

Astfel, Gîlcă Nicolae se învinuiește că prin acțiunile sale intenționate, a comis infracțiunea prevăzută de art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate avansată.

În ședința de judecată din 11 decembrie 2018, Gîlcă Artiom a depus cerere de examinare a cauzei penale în procedura probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364¹ din Codul de procedură penală, menționînd că recunoaște vina, faptele înscrinate și probele existente la dosar.

Prin încheierea instanței de judecată din 11 decembrie 2018 a fost acceptată cererea inculpatului Gîlcă Artiomi și dispusă judecarea cauzei în procedura prevăzută de art. 364¹ din Codul de procedură penală.

Fiind audiat în ședința de judecată inculpatul și-a recunoscut vina și a declarat că activează ca șofer de curse lungi de 10 ani, are doi copii minori la întreținere, soția a decedat de doi ani în urmă și are o are la îngrijire pe mama acestuia care este pensionară.

De asemenea, a mai declarat că, a servit pe 25 iulie 2018, dar a fost stopat de poliție, ca urmare a unui accident la 25 iulie 2018, când s-a constatat și starea de ebrietate.

Pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ din Codul penal, legea prevede o pedeapsă cu amendă în mărime de la 750 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani.

Ulterior, sancțiunea a fost modificată prin legea LP138 din 19.07.18, MO347-357/14.09.18 art.584; în vigoare 14.12.18, care statuează o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În cazul examinării cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă. Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, se aplică pedeapsa închisorii de 30 de ani.

Respectiv, se constată că legea prevede o reducere a pedepsei cu o treime în cazul a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

În timp ce legea nu statuează nici o prevedere ce ține de reducerea pedepsei complementare în cazul în care aceasta este obligatorie.

În acest sens, se menționează următoarele:

Articolul 1 alin. (1) din Constituția Republicii Moldovei, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

În conformitate cu art. 20 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la **satisfacție efectivă** din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Conform art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 61 din Codul penal prevede că, pedeapsa penală este o **măsură de constrîngere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se**

aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept **scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului**, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

În acest context, art. 62 alin. (1) lit. b¹) și alin. (6) din Codul penal, este inclusă în lista pedepselor penale privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anularea acestui drept care poate fi aplicată doar ca pedeapsă complementară, ce prin prisma art. 65¹ alin. (2) din Codul penal, poate fi aplicat pe un termen de la 1 la 5 ani.

Luând în considerație scopul pedepsei penale de educare a condamnatului, fapte ce reprezintă un element subiectiv, urmează a fi apreciată aplicarea pedepsei în dependență de circumstanțele cauzei, personalitatea condamnatului, starea familială, percepția acestuia a pedepsei, or o pedeapsă mai aspră aplicată poate afecta scopul de educare și a fi în final o pedeapsă neechitabilă.

Mai mult ca atât, pentru a fi o justiție efectivă, așa după cum e prevăzut în art. 20 din Constituție, urmează ca pedeapsa aplicată să fie echitabilă.

Pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune. Pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea comiterii de noi infracțiuni atât de către condamnat, cât și de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni. De asemenea, o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

În acest sens, se menționează că deși codul penal, califică pedeapsa sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport ca o pedeapsă complementară, acest fapt nu exclude caracter principal al acesteia în dependență de percepția condamnatului și influența pedepsei asupra modului de viață a condamnatului, factor determinat la principiul echității și proporționalității pedepsei.

Luând în considerație cele menționate supra, concluzionăm că, stabilirea pedepsei ca complementare de Codul penal nu exclude caracter principal al acesteia în dependență de percepția ei de către condamnat.

Astfel, art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală, stabilește reducerea pedepsei cu o treime a muncii neremunerate și închisorii și cu o pătrime a amenzii, în timp ce nu prevede posibilitatea reducerii pedepsei complementare aplicate condamnatului, pedeapsă ce în accepțiunea condamnatului poate fi mai severă decât pedeapsa principală, fapt prin ce se încalcă art. 1 și 20 din Constituția Republicii Moldova.

Totodată, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, este prevăzută pedeapsa complementară – obligatorie: privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport.

În timp ce art. 62 alin. (6) din Codul penal prevede expres că privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anularea acestui drept care poate fi aplicată doar ca pedeapsă **complementară**.

Pedeapsa sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport, deși este calificată ca o pedeapsă complementară de Codul penal, în cazul stabilirii săvârșirii faptei prevăzute de art. 264¹ din Codul penal, aplicarea acesteia devine obligatorie pentru instanța de judecată, fapt ce în unele cazuri depășește realizarea scopurilor pedepsei penale, devenind o pedeapsă neproportională.

După cum e menționat supra, scopul pedepsei este de a restabili echitatea socială, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Restrângerea drepturilor trebuie să fie proporțională și limitată în timp.

În cazul în care persoana este șofer profesionist, profesie practică o perioadă de timp și care este unicul mijloc de venit în familie, aplicarea pedepsei complementare presupune și necesitatea persoanei de a schimba modul de viață, plasează familia acestuia într-o situație defavorabilă financiară.

Prin urmare, consider că, obligativitatea pedepsei complementare contravine art. 1, art. 20 și art. 26 din Constituția Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 7 alin. (3) din Codul de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă.

Procedura de ridicare a excepției de neconstituționalitate, condițiile de fond și de formă au fost stabilite de către Curtea constituțională prin hotărârea nr. 2 din 02 februarie 2016, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), care statuează că, sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

În acest sens, Curtea Constituțională a hotărât că, în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată

din oficiu; - sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Cu privire la verificarea condițiilor de formă instanța de judecată menționează următoarele:

1) Instanța de judecată menționează că, prin cererea depusă se solicită verificarea constituționalității art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală și art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, or art. 135 alin. (1) lit. a) din Codul penal, prevede că, Curtea constituțională verifică constituționalitatea legilor.

2), 3) Excepția este ridicată din oficiu, de către instanța de judecată în cauza penală de învinuire a lui Gîlcă Artiom în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) din Codul de procedură penală, iar instanța de judecată urmează să se pronunțe asupra învinuirii aduse în urma unui proces echitabil.

4) Prin hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 09 martie 2017 privind excepția de neconstituționalitate art. 364¹ din Codul de procedură penală, Curtea Constituțională a recunoscut constituțional art. 364¹ din Codul de procedură penală prin prisma respectării drepturilor victimei în cadrul procesului penal.

Astfel, instanța de judecată ajunge la concluzia că, sunt întrunite toate condițiile necesare în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate pentru verificarea controlului constituționalității art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală și a sintagmei ”cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani” din art. 264¹ alin. (1) din Codul penal.

Cu privire la suspendarea judecării cauzei penale, instanța de judecată menționează că, potrivit art. 7 alin. (3) din Codul de procedură penală, în cazul sesizării Curții Constituționale judecarea cauzei se suspendă, iar conform paragrafului nr. 81 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 potrivit prevederilor legale, în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. Curtea reține că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.

Reieșind din cele menționate supra și în conformitate cu art. 7 alin. (2) din Codul de procedură penală, Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2017, instanța de judecată,

DISPUNE:

Se ridică din oficiu excepția de neconstituționalitate a art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală și a sintagmei ”cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani” din art. 264¹ alin. (1) din Codul penal..

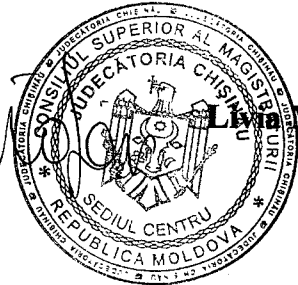
Se sesizează Curtea Constituțională privind controlul constituționalității prevederilor art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală și a sintagmei ”cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani” din art. 264¹ alin. (1) din Codul penal prin prisma corespunderii ei cu prevederile art. 1 alin. (3), art. 20 și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

Se expediază Curții Constituționale sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală și a sintagmei ”cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani” din art. 264¹ alin. (1) din Codul penal și materialele cauzei penale.

Se suspendă judecarea cauzei penale nr. 1-482/2018, nr. 22-1-75505-016112018 de învinuire a lui Gîlcă Artiom în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 261¹ alin. (1) din Codul penal, pentru examinarea admisibilității excepției de neconstituționalitate.

Încheierea este definitivă.

Președintele ședinței, judecător

Livia Mitrofan